נר מצוה

לעיל ב. לקמן כז: חוליןיד. שבת קנו: פסחים נו:, ב) ושסו. ג) שבת חלו. חוליו נא:, ד) [תוספתא פ״א], ד) [לעיל ד.], ו) חולין סד., ז) ולעיל ב:ז. מ) ס"ל מוהלה ובאה לגבי, ט) בס"א נוסף אלא בשר, י) [לקמן ו.], כ) [לעיל ב.], ל) דהיינו שקליפתה קשה, מ) גמורות שאינם מעורות, () עיין ברש"ל ורש"א.

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה מוכן וכו מוקצה לגבי כלבים כל"ל מוקנה לגפי לפנים לכי כ ומיבת בהא נמחק: (ב) תום' ד"ה השתא וכו' מוכן לכלבים דתנן

גליון הש"ם

תום' ד"ה ביצים וכו' מפני שהיא באיסור. עי׳ מקובלת ב"ק מז ע"א ד"ה

מוסף רש"י

מחתכין את הדלועין. התלושין, ומיהו סתמן לאו למאכל בהמה קיימי אלא (שבת קנו:) ולא מלס (אמרינן מוקלין הן לבחמה דמאכל אדם הן (שם קנה:) ולא אמרינן טירחא דלאו הנבלה לפני הכלבים. שנתנבלה היום ובין השמשות היתה עומדת לאדם ואפילו הכי מחתכין שבת קור:) שנתנכלה ביי ואע"פ בשבת, שמשות לא היתה עומדת לאכילת כלבים. אפילו הכי מופינת כנכים, קופינו הפי שרי, דלית לן מוקלה בשבת לעיל ב.). לפי שאינה מן המוכן. אתמול כשקדש היום לא היתה עומדת למאכל כלבים חוליו יד.). עגל שנולד ביום טוב מותר. ואינו מוקנה שהרי בין השמשות נמי היה מוכו אגב אמו קנ:).

דפחיא

מוסף תוספות

. א. המוכן לאכול. תר״פ. יהכי משמע לעיל (ג ע"ב) דאסרינן ביצה שנולדה מן י הטריפה, אלמא ירך אמה היא, ואם כן היכי מתיר . לאכול שום ביצה בחלב, יכ״ש הני שנמצאו במעי תרנגולת. תר"פ. ג. וכיון שהתרנגולת עצמה היז ממנה לא אסרוה. רגנ"ר.

מוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבים. למאן דאית ליה מוקלה דהא נתנבלה בשבת לר' יהודה אתמול בין השמשות היתה עומדת לאדם וקא חשיב ליה מוקלה ח) (ה) בהא לגבי כלבים: אכל מידי דחזי ליה. ועובר שבמעי טרפה ראוי לו לכשיולד הלכך מאתמול דעתיה עלויה אם יולד יאכלנו: לפי שלא נספסחו עיניו.

ואתרבי לאסורא מכל השרן השורן על הארץ כדלקמן: עם יציאסה נגמרה. כשינאה נגמרה ברייתה אבל מקמי הכי לא חשיבא בינה גמורה ולקמיה מפרש ואזיל למאי סלכתה: לחכלה בחלב. דהשתה הוה בילה ולא בשר אבל הנמלאת במעי אמה אינה בינה ש ואסורה לאכלה בחלב: בילים גמורות. ואפילו בלא קליפה לבנה אלא שהחלמון לבדו גמור ואע"פ שמעורה עדיין בגידין שריא כדלקמן מדפליג ר' יעקב עליה ואמרי מס היו מעורות בגידין אסורות: בי"ט. וה"ק ילתה ודאי מבעוד יום מותר כי ודחי הוא דנגמרה בחול אבל לא יצתה לא נגמרה בחול ואסורה משום הכנה דרבה: וכי סימא. אין הלכה כברייתא זו דאשמועינן בה מאי דלא אשמעינן במתני׳ ובשום משנה לא סתם לן רבי הכי ואם רבי לא שנה רבי חייא מניין לו: אלא הא דתניא כו'. הך ברייתא דלעיל מאן קתני לה: לה בים שמחי ולה ב"ה. לה ב"ש דמאי אריא במעי אמה אפילו נולדה בי"ט שריא ולא ב"ה דאפילו במעי אמן אסירי: ומגדלת אפרוחים. ולענין דין מקח וממכר אחמר דאם נולדה נגמר בשולה וראויה לגדל ממנה אפרוחים אבל נמלאת במעי אמה אינה מגדלת אפרוחים ואם תבעוהו למכור בילים לגדל אפרוחים אם מכר אלו הוי מקח טעות ובטל מקח:

השתא מוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבים דתנן יםחתכין את הדלועין לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים רבי יהודה אומר אם לא היתה נבלה מערב שבת אסורה לפי שאינה מן המוכן מוכן לכלבים הוי מוכן לאדם אמר ליה יאין מוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבים רמאי דחזי ליה לאיניש לא שדי ליה לכלבים מוכן לכלבים הוי מוכן לאדם דדעתיה דאיניש אכל מידי דחזי ליה תניא כותיה דרב תניא כותיה דשמואל ואיתימא ר' יוחנן תניא כותיה דרב "עגל שנולד ביו"ם מותר יאפרוח שנולד ביום מוב אסור ומה הפרש בין זה לזה זה מוכן אגב אמו בשחימה וזה אינו מוכן אגב אמו תניא כותיה דשמואל ואיתימא רבי יוחנן יעגל שנולד ביום מוב מותר יואפרוח שנולד ביו"מ מותר מאי מעמא זה מוכן אגב אמו וזה מתיר עצמו בשחימה תנו רבנן אפרוח שנולד ביום מוב אסור ירבי אליעזר בן יעקב אומר יאף בחול אסור לפי שלא נתפתחו עיניו כמאן אזלא הא דתניאיי ולכל השרץ השורץ על הארץ לרבות אפרוחים שלא נתפתחו עיניהם כמאן כר' אליעזר בן יעקב אמר רב הונא אמר רב ביצה עם יציאתה נגמרה מאי עם יציאתה נגמרה אילימא עם יציאתה נגמרה ומותרת לאכלה בחלב הא במעי אמה אסורה לאכלה בחלב והתניא יהשוחם את התרנגולת ומצא בה ביצים

גמורות מותרות לאכלן בחלב אלא עם

יציאתה נגמרה ומותרת לאכלה ביום מוב הא במעי אמה אסורה לאכלה ביום טוב והא תניא ייהשוחט את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאכלן ביום טוב וכי תימא קמ"ל בברייתא מאי דלא אשמעינן במתניתין הא נמי תנינא ביצה שנולדה ביו"ם ב"ש אומרים תאכל וב"ה אומרים לא תאכל ועד כאן לא פליגי ב"ש וב"ה אלא בנולדה אבל במעי אמן דברי הכל שריין וכי תימא בית הלל אפילו במעי אמן גמי אסרי והאי דקתני נולדה להודיעך כחן דב"ש דאפילו נולדה נמי שרו אלא הא דתניא השוחם את התרנגולת ומצא בה ביצים גמורות מותרות לאכלן ביום מוב מני לא ב"ש ולא ב"ה אלא עם יציאתה נגמרה ומגדלת אפרוחים במעי אמה אינה מגדלת אפרוחים למאי נפקא מינה למקח וממכר כי ההוא ראמר להו ביעי דפחיא

אבל בעלי חיים לא: ביצים גמורות מותרות לאכלן בחלב. וקשה דהא אמרינן בעדיות (פ״ה מ״ה) בילת ובילה כל O שכמוה נמכרת בשוק ב״ש מתירין וב״ה אוסרין ב והכא היכי מותר לאכלן בחלב וי״ל דטעמא משום דבשר עוף בחלב מדרבנןג ואפילו ב״ה מודו וקשה דאמרינן בעירובין (דף סב: ושם) אפילו ביעתא בכותחא לא לשרי איניש במקום רביה מאי קמ"ל פשיטא והאיכא בסמוך ר' יעקב דאסר וי"ל דכ"ע מודו דבינים מ גמורות מותרות לאכלן בחלב וטעמא דב"ה דאסרי בילת נבלה היינו משום דגזרינן אטו בילת טרפה כדאמרינן בעדיות ומודים בבילת טרפה שהיא אסורה ° מפני שהיא גדילה באיסור: [וע"ע חוס׳ עירובין סב: ד"ה אפילו ובכ"וק מו. ד"ה מ"ט וכחולין נח. ד״ה ושוין]: וכי תימא קא משמע דן בברייתא מאי דדא אשמעינן במשנה. פירש רש״י וגילה לנו רבי הואיל ולא סתם לן במשנה הכי דהברייתא משובשת דרבי לא שנאה ר' חייא מנין ליה וחימה אם כן מאי פריך הא נולדה אסורה לא בית שמאי ולא ב"ה ואמאי דחיק נפשיה לאוקומה אליבא דתנאי הואיל ומשובשת היא על כן לריך לפרש הכי וכי תימא קא משמע לן בברייתא מאי דלא אשמעינן

במתניחין כלומר מאי ששייר במתני׳ קתני הברייתא דאי לא תנא אלא מתניחין הייתי אומר שמחירין בית שמאי דוקא כשנולדה אבל במעי אמה היו מודים דאסור ⁰ ופריך חנינא דאדרבה נולדה חמורה יותר מבמעי אמה ואחיא נמי כבית הלל וכו' דבמעי אמה דברי הכל שריא: מבר לא כב"ש ולא כב"ה. ואינו יכול לפרש דקתני בברייתא מה ששייר במתניתין דהא ס"ד עכשיו שנולדה חמורה מבמעי אמה:

השתא מוכן לאדם לא הוי מוכן (כ) לבהמה דתנן מחתכין וכו' ר' יהודה כו' לפי שאינו מוכן. ותימה היכי הוי מוכן לאדם אדרבה לא הוי מוכן לאדם דבין השמשות לא מלי שחיט לה

דשמא הוא שבת והיכא מוכח מהכא דמוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבים

על כן נראה להרר"י דגרם אם לא היתה נבלה מעיו"ט ולא נראה דהא בהדיא אמרינן לעיל דגבי שבת מתניא דקאמר לי גבי שבת דסתם לן תנא כר"ש וכו' ומייתי הך משנה וי"ל דשפיר מיירי בשבת ומייתי מן שבת לתני רבי יהודה אומר אם לא היתה נבלה מערב שבת אסורה ותו לא והייתי יודע דאקורה משום מוקצה ואמאי היה צריך למיתני לפי שאינו מן המוכן אם אינו ענין לשבת דהא שמעינן ליה תנהו ענין ליו"ט ואפילו הכי אסור ואע"ג דהוה מוכן הא דתנן בשבת (דף מב: ושם) אין והתם מאי דרשינן מן היתור ולא שייך לרבות י"ט וי"ל דהתם נמי מרבי׳ מן היתור אע״פ שכבה הנר כבר אסור אחרי כן לפי שאינו מן המוכן והר"ר יעקב מקורביי"ל תירץ דשפיר מיירי דוקא לענין שבת ואעפ"כ מוכח שפיר דמוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבים דאי ס"ד מוכן מבעוד יום אם היה מוכן לאדם היה כמו כן מוכן לכלבים לפי דבריו דמוכן וקדש היום אע"ג דנסתלקה הכנה דאדם שאינה ראויה לאדם עכשיו מ"מ היתה מוכנת לכלבים מבעוד יום וכיון שהיתה מוכנת להם ההכנה

לא נסתלקה בקדוש היום: מוכן למדנים הוי מוכן לאדם דדעתיה דאיניש אכל מידי

דחזי ליה. וקשה דא"כ אפרוח נמי יהא מותר שמוכן לכלבים וי"ל דבעינן מוכן ועומד וזה אינו עומד לכלבים: ענל שנולר בי"ם מותר. ומימה מ"מ הוי אסור משום נולד

כמו ביצה וי"ל דהא דאמר דשייך למיסר נולד היינו דוקא בדבר מאכלא דומיא דפירות הנושרין ומשקין שזבו

היתור דאי לא אשמועינו כי אם גבי לאדם בין השמשות משום דמוכן לאדם לא הוי מוכן לכלבים ותימה נותנין כלי תחת הנר בשבת לקבל בו שמו ואם נתנו מבעוד יום מותר ואין נאותין הימנו לפי שאינו מן המוכן לאדם הוי מוכן לכלבים א"כ בע"ש לאדם הוי מוכן לכלבים א״כ כשהחשיך

בג א מיי׳ פ״ב מהלכות יו״ט הלכה א סמג לאויו עה טוש"ע א"ח סי

מלח קעים מים מים מלח סעיף ה: מד ב מיי שם סמג שם

טוש"ע א"ח סיי תקיג סעיף ח: ג מיי' פ"ג מהלי מא"ס הלכה י טוש"ע י"ד סי' טו סעיף א וברב אלפס פ' אלו טרפות

דלא כר"א ב"ין: באה ד מיי פ"ט מהלי מא"ס הלכה ה סמג לאוין קלב טוש"ע י"ד סי פ"ז סעיף ה [רב אלפס ורא"ש כאן וחולין פ"ח דף רלו וברא"ש שם סי ג]: בזר ה מיי פ"א מהלכות י"ע הלכה כ סמג לאון סה טוש"ע א"ח סי

תורה אור השלם ו. כל הולר על גחוו וכל ז. כּל זווקן על נְּיוּוּן וְכּל הוֹלֵךְ עַל אַרְבַּע עַד כְּל מַרְבֵּה רַגְלַיִם לְכָל הַשֶּׁרֶץ הַשּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ לא תאבְלוּם כִּי שֶׁקֶץ לא ויקרא יא מב ויקרא יא מב

רבינו חננאל

תניא כשמואל ואיתימא ר׳ יוחנן עגל שנולד ביו״ט מותר מפני שמוכן על גב אמו, אפרוח שנולד ביו״ט מותר מפני שמתיר עצמו בשחיטה. ת"ר אפרוח שנולד ביו"ט אסור, ר' אליעזר אומר [אפילו] בחול אסור לפי שלא נתפתחו עיניו. **תניא** אידך כל השרץ השורץ לרבות אפרוחים שלא נתפתחו מותר. אבל אפרוח שנולד בו ביום אסור. אמר רב הונא אמר רב ביצה [עם] יציאתה נגמרה. ואסיקנא עם יציאתה נגמרת ומגדלת אפרוחיז. . אבל במעי אימן לא, למאי נפקא מינה למקח וממכר ההוא דאמר ביעי